

Çocukluğu Olmayan Adamlar

Posted on 05/05/2017

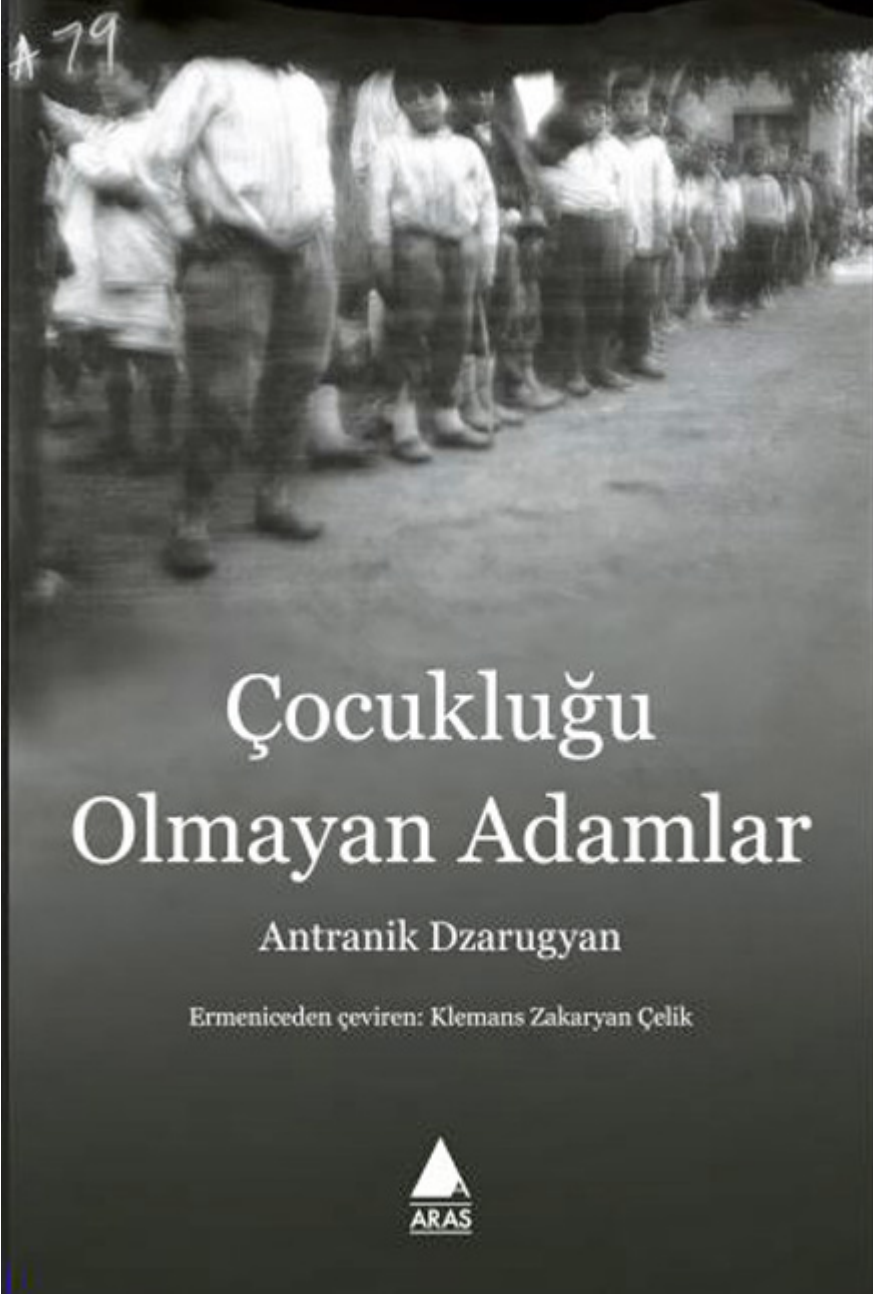
E
r
m
e
n
i
D
i
a
s
p
o
r
a
e
d
e

biyatının en önemli yazarlarından biri, en tanınan kitabıyla okurla buluştu. Antranik Dzarugyan'ın Halep'te geçen yetimhane günlerine dair anılarından oluşan 'Çocukluğu Olmayan Adamlar' adlı kitabı, Aras Yayıncılık etiketiyle kitapçı raflarında yerini aldı.

İlk olarak 1955 yılında Beyrut'ta, 'Mangutyun Çunetsoğ Martig' başlığıyla yayımlanan kitapta, birbirine yumuşak geçişlerle eklemlenen öykülerle, adının hakkını veren bir anlatı sunuluyor. Çocuk masumluğunun yanı sıra müthiş acımasızlığın, açlık, yoksulluk, baskı ve

zulümden beslenen insana özgü kötücüllüğün çok yalın bir dille ifade bulduğu eserde, idarecisinden hademesine, yetimlerine kadar, tarifsiz bir çaresizliğin tutsağı olan birçok insanın yaşamı, çıldırtıcı bir yalınlıkla aktarılıyor.

Soykırım esnasında yetim kalmış yüzlerce çocuğun sığındığı yetimhaneler Ermeni tarihinin en trajik tanıklarındır. Burada yaşananlar, belge fetişisti resmi tarih savunucularının çok haklı olarak asla görmek istemeyecekleri bir konuda, son derece gerçekçi betimlemeler ve ilk elden tanıklıklarla aktarılıyor. Bir süre yetimhanelerde, çok yetersiz şartlar altında korunmaya çalışılan yetimler, henüz ilk gençlik çağına ayak basmadan kendi kendilerine yetmenin ağır sınavıyla yüzleşmiş, yitip gitmemek için çok ağır bedeller ödemek zorunda kalmışlardı. Bu bedellerin en önde geleniyse, yaban ellerde, dilini, geleneğini, göreneğini bilmedikleri coğrafyalarda yeni bir yaşam inşa etmek zorunda kalmalarıydı.

Aynı kaderi paylaşan başka çocuklar, salt tesadüfler sonucu başka yetimhanelerde, kendi adlarını bile öğrenmeye fırsat bulamadan bambaşka kimlikler ediniyor, devlet himayesinde olmalarının bedelini kimliklerini inkâr ederek ödüyorlardı. Halide Edip Adıvar'ın, Kazım Karabekir'in himayesindeki 'Gürbüz Çocuklar' projesi, Ermeni yetimleri bu kez Türkleştirerek, hiç değilse biraz daha uzun bir süre koruma altında tutmayı başarıyordu. Devlet yetimhanelerinden yetişen çocukların büyük çoğunluğu, aç açık bir sefaletle karşılaşmamak için ya askerî okula ya da muallim mektebine gidiyor, böylece en azından yılda iki takım

elbise, kışlık ve yazlık ayakkabı, düşük de olsa bir maaş, yolluk ve harcırahla destekleniyordu.

O süreci yaşayan bir öksüz olan ünlü ozan Ruhi Su, çocukluk anılarından bahsederken

“Gitsin, gitsin de gelmesin, çocukluğum geliyor aklıma” diyecekti ileriki yıllarda.

Alternatif Ermeni tarihi

Kitap Türkçeye, Klemans Zakaryan Çelik tarafından, son derece akıcı ve duru bir dille kazandırılmış. Aras Yayıncılık, kitabı Sevan Değirmenciyan’ın yazdığı giriş yazısı ve Nazan Maksudyan’ın kaleme aldığı sonsözle zenginleştirmiş.

Devrimci duruşu salt bir ideoloji değil, kişilik özelliği olarak da benimseyen Dzarugyan’ın ‘Diasporanın On Yılları’ başlıklı çalışması da, Ermeni tarihine dair alternatif bir kaynak oluşturuyor. 1920’den başlayarak onar yıllık dilimler halinde soykırım sonrasında yaşam pratiklerinin anlatıldığı eserde, yazarın üyesi olduğu hareketten kopuş sürecinin ipuçlarını bulmak mümkün. Devrimci bir ivmeyle yola çıkan Ermeni Devrimci Federasyonu (Taşnaktsutyun), Ermenistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti’nin kurulmasından sonra Sovyet karşıtı bir konum alacak, ilkelerini yitirip kör bir milliyetçilikle ifade bulacak, bünyesindeki devrimci unsurların tasfiyesine girişecekti.

‘Çocukluğu Olmayan Adamlar’ın, Ermenice orijinalinden 60 yılı aşkın bir süre sonra, çeşitli dünya dillerine çevrilmesinin ardından Türkçeye de kazandırılmış olması büyük önem taşıyor. Yazarın, çocukluk anıları içinden 1915 olaylarını, üstelik şiddet pornografisi tuzağına düşmeden anlattığı bu eser, sonraki yıllarda kaleme aldığı, Diaspora analizi niteliği taşıyan çalışmalarıyla devam eden çok kapsamlı bir bütünün başlangıcı niteliğinde. Bu bütünün diğer parçalarını da Türkçede görebilmek ümidiyle...

Kaynak: [Yeni Özgür Politika](#)